

On s'ha amagat la immigració?

La convocatòria, la campanya i els resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya va sorgir, es va desenvolupar i s'han analitzat segons el paradigma polític del nacionalisme català. La manifestació de l'Onze de Setembre representa l'inici d'una cursa electoral que arriba a la seva meta final el 25 de novembre amb victòries i derrotes no pronosticades que dificulten la interpretació de la foto final. Al costat del ressò internacional d'aquestes eleccions cal tenir present la sacsejada nacional dels seus resultats, on alguns guanyadors i perdedors s'han intercanviat els papers accentuant postures davant la força del fet identitari. Aquest fet identitari ha estat al centre del procés electoral amb una gran presència política, mediàtica i social. Però l'anàlisi acurada de la realitat social demana tenir en compte les absències al costat de les presències. En aquest sentit, sembla necessari preguntar-se: on ha quedat la immigració?

En les anteriors eleccions, les de l'any 2010, la immigració va marcar bona part del debat polític perquè algunes forces polítiques l'assenyalaven com la causa dels problemes que vivia la població catalana. A diferència d'aleshores, en aquesta ocasió pràcticament ni se l'ha citada. Mentre que la immigració ha seguit marcant part del debat polític en les últimes eleccions d'àmbit europeu –on els partits xenòfobs han augmentat la seva presència parlamentària– i d'àmbit nord-americà –diferenciant postures entre Obama i Romney–, en l'àmbit català el fet identitari ha desplaçat el fet migratori.

La primera conseqüència d'aquest desplaçament és que s'ha frenat la tendència creixent que Plataforma per Catalunya va apuntar en les últimes eleccions municipals el 2011, quan va adquirir re-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

presentació política en diversos municipis. Malgrat que el vot local respon a una lògica diferent, en l'àmbit autonòmic Plataforma per Catalunya ha passat de quedar-se a les portes d'obtenir diputats l'any 2010, amb el 2,4% dels vots, a no tenir cap aspiració de representació política amb l'1,8% dels vots en aquestes eleccions. Més enllà d'aquesta lectura, que singularitza Catalunya positivament dins d'Europa, cal pensar que la immigració s'ha desplaçat de l'agenda política però que no n'ha desaparegut. Malgrat que no se l'ha esmentat, la immigració hi és. On s'ha amagat? En diversos processos migratoris que originen diverses immigracions.

La immigració està present en molts barris de les ciutats catalanes, on les retallades en salut i educació suposen una confrontació quotidiana entre les famílies autòctones i d'origen estranger en una falsa competència per l'escassetat de recursos. Un cas paradigmàtic és el de les beques menjador.

La immigració està present en el nombre creixent de persones joves,

El nou escenari polític mostra una polarització de postures en clau identitària, i al darrere de les identitats hi ha els orígens

i no tan joves, que marxen de Catalunya cap a l'estranger per poder treballar: sigui servint cafès o intentant exercir professionalment la feina per la qual s'han preparat durant molts anys. Ara se senten ells immigrants.

La immigració està present en tots els ciutadans i ciutadanes que viuen i treballen a Catalunya però que no han pogut votar perquè la seva condició de població no comunitària els ho ha impedit.

La immigració està present en els orígens familiars d'una part del vot emès diumenge cap a diverses forces polítiques. Principalment, cap a les forces no sobiranistes, PP i Ciutadans, que recullen vots dels espectadors catalans de les televisions estatals privades. Però una immigració que també es troba en la tradicional base electoral del PSC i, en menor mesura, d'ICV-EUiA. I una immigració que es pot trobar entre una part de l'electorat de CiU, i fins i tot d'ERC, que ha assumit la identitat catalana com un èxit del procés d'immersió lingüística però també, per què no dir-ho, com una estratègia de mobilitat de classe.

El reconeixement d'aquests processos migratoris recorda que la immigració ha estat una falsa absència en aquestes eleccions. Els resultats de diumenge deixen entreveure alguns dels riscos que poden acompanyar l'ocultació del detall de la realitat social. Es poden fer moltes lectures de l'escenari polític que queda després de les eleccions catalanes, però seria imprudent negar la polarització de postures en clau identitària. Al darrere de la identitat hi ha els orígens, que depenen dels processos migratoris. No estan prou clares les sensibilitats nacionals d'una Catalunya tan diversa. L'escenari actual demana prudència perquè el futur no converteixi en immigrants aquells que avui també se senten catalans.